

AXIOS

Anul VI

SUPLIMENT AL REVISTEI EPARHIALE

Nr. 21

CĂLĂUZĂ ORTODOXĂ

EDITAT DE ELEVII SEMINARULUI TEOLOGIC

„SFÂNTUL APOSTOL ANDREI” - GALAȚI

Sfântul Vasile cel Mare a fost nu numai un teolog și un ierarh desăvârșit, ci și un mare păstor de suflete. Este creatorul

Să-i cunoaștem mai bine pe Sfinții Trei Ierarhi

unui nou gen literar – filocalia creștină. A rămas în istorie drept organizator al monahismului răsăritean și al cultului creștin. Rămâne, de asemenea în istorie, ca întemeietor al „Vasiliadei”, prin dedicarea vieții sale slujirii aproapelui: împărțirea întregii averi, construirea unui ansamblu de așezăminte destinat multiplelor sale activități desfășurate în spiritul comunității.

Sfântul Grigorie de Nazianz, retor și poet desăvârșit, este pentru Biserica Ortodoxă „teologul prin excelență” (urmând Sfântului Ioan Teologul și Evanghelistul). A oferit lumii întregi formularea corectă a învățăturii despre Sfânta Treime, precum și capodopere ale literaturii sacre creștine. Sfântul Grigorie este un spirit fin, cu un temperament melancolic, poetic, înclinat spre rugăciune și interiorizare

contemplativă, accentuând în opera sa dialogul sufletului cu Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur, mare pedagog, catehet și neegalabil prieten, este considerat predicatorul prin excelență al Bisericii, în primele veacuri. Pentru calitățile sale excepționale a fost supranumit de contemporani „Hrisoroas”, care înseamnă „râul în ale cărui valuri curge aur”, ca mai târziu, să fie numit „Hrisostom”, adică „Gură de Aur”. Sfântul Ioan este autorul celebrului tratat „Despre Preoție”, în care descoperă candidaților semnificația și „drumul” spre conștientizarea sfințeniei Tainei Hirotoniei. El ne-a lăsat Sfânta Liturghie, cea mai des săvârșită în Biserică, slujba slujbelor și prilej de întâlnire cu Hristos-Domnul.

Florin Costea, anul III

Bucuria altarului

Mare și minunată este slujba pe care o face preotul în Biserică!... Și înfricoșătoare de asemeni, căci nu e lucru puțin a avea în mâini sufletele atâtor oameni, a le purta și a avea grijă să nu scapi vreunul, ci pe toate să le aduci pe calea cea dreaptă. Dar, ce spun eu(?!), căci preotul ține în mâini, la altar, însuși Trupul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ce adâncă taină e aceasta: Cel necuprins Se lasă purtat de mâini omenești! De aceea slujitorul trebuie măcar să se străduiască să fie cât mai neprihănit pentru a se face vas vrednic de slujit. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Preoția se săvârșește pe pământ, dar are rânduiala cetelor cerești... Pentru aceea, preotul trebuie să fie atât de curat, ca și cum ar sta chiar în cer, printre puterile cele îngerești”.

De cele mai multe ori, preotul trebuie să facă anumite gesturi în timpul slujirii sale, care să exprime ceea ce săvârșește, anume taina. Greu lucru e și aceasta, mai ales când Biserica noastră are un anumit limbaj extern în cult, reprezentat prin anumite reguli și mișcări care trebuie respectate întocmai. Însă armonia dintre formă și fond odată dobândită, gesturile capătă sublimitate, după cum ne spune și pr. prof. dr. Ene Braniște în lucrarea sa „Despre preoție”: „(...) pentru orice om, viața sa interioară, viața spirituală constituie cutia de rezonanță în care se adună, se cern ca printr-o sită și se selecționează toate impresiile, cunoștințele și simțămintele venite din afară, prefăcându-se apoi în reacțiuni, în atitudini și acțiuni a căror calitate depinde de forța vibratoare a inimii fiecăruia, așa cum dulceața sunetului unei viori atârnă de calitatea materialului și de sensibilitatea cutiei sale de rezonanță”.

Pentru a arăta adâncimea tainei care se săvârșește la altar, Sfântul Ioan Gură de Aur în „Tratatul despre preoție” o compară cu jertfa nedeplină a Vechiului Testament, cea a proorocului Ilie: „Preotul stă în fața Sfintei Mese; nu pogoară foc din cer, ci pe Duhul Sfânt; se roagă vreme îndelungată nu ca să se pogoare o flacără de sus, spre a mistui cele puse înainte, ci ca să se pogoare harul peste jertfă, spre a aprinde cu ea sufletele tuturor și a le face mai strălucitoare decât argintul înroșit în foc”.

Poate că preotului nu-i trebuie neapărat un dar excepțional al oratoriei ci, dacă trăiește Taina Euharistiei și își dă seama de măreția acesteia, îl predică fără cuvinte pe Hristos, Cel jertfit în Sfântul Potir, tuturor credincioșilor. Din păcate, slujitorul poate cădea uneori în ceea ce se numește rutină. „Rutina este acea viață exterioară, pe care nimic n-o mai încălzește din inima noastră, când repetăm forme și rituri religioase, fără să participăm cu sufletul la îndeplinirea lor (...). Cea mai gravă ispită care se poate întâmpla, fiind obligat să repete atât de des pregătirea Sfintei Împărțășanii, (...) să piardă din fiorul pe care-l are creștinul de rând care se împărțășește numai dată pe an. I se poate întâmpla în fața și prin mâinile lui, și astfel să rămână absent cu sufletul ca și cum ar repeta simple gesturi rituale” (Pr. V.N. Popescu, „Sufletul preotului în lupta cu ispitele”).

Chiar dacă uneori slăbiciunea omenească atacă și străpunge sufletul celui ce slujește altarului, trebuie să ne gândim că harul divin lucrează în inimile preoților și pentru aceasta trebuie să-i cinstim și să le împlinim sfaturile duhovnicești, care ne învață cum să purtăm lupta spre mântuire.

Bogdan Verdeș, anul IV

Vocația pentru preoție

Moto: „Preoția se săvârșește pe pământ, dar are rânduiala cetelor cerești”

arătat odinioară cu harul lui Dumnezeu, în cuptorul din Babilon, trupurile celor trei tineri (Daniel III, 2-30). Și astfel, atâta vreme cât viața preotului este în toate privințele fără cusur, cleveriturile nu-l pot atinge.

Identificarea sau descoperirea, ajutorarea și promovarea adevăratelor vocații, pentru preoție ar avea o importanță fundamentală în recrutarea și selecționarea unor preoți vrednici și capabili. Cei dintâi care greșesc când este vorba de recrutarea și selecționarea adevăratelor vocații pentru preoți, sunt acei părinți care, din cine știe ce ambiții sau interese străine de cele ale Bisericii, țin morțiș să facă din copiii lor preoți, cu toate că aceștia nu sunt nici pe departe înclinați spre așa ceva.

În al doilea rând, o mare responsabilitate pentru calitatea celor admiși la preoție o poartă factorii de răspundere ai învățământului teologic și, mai ales, profesorii și educatorii pentru pregătirea clerului în școli.

În ultima linie, factorii de conducere ai bisericilor sunt cei ce poartă răspunderea cea mai gravă în selectarea și promovarea condițiilor la preoție după meritele și pregătirea lor. Preoția nu este o slujbă ca oricare alta, sau care ar putea încredințată primului venit.

Sfântul Ioan Gură de Aur avea cuvinte foarte aspre la adresa acelora care,

la recrutarea clericilor nu țin seamă de această condiție fundamentală pentru intrarea în preoție: „(...) Noi suntem de vină, spunea el – noi, care pângărim preoția atât cât atârnam de noi, cu atâtea întinăriuni, încredințându-l la întâmplare unor oameni care, fără să-și cunoască bine mai dinainte propriul suflet și fără să se uite ce lucru mare este preoția, primesc în grabă hirotonia, dar când pun în practică îndatoririle preoției, întunecați de nepriceperea lor, încarcă cu nenumărate păcate pe credincioșii încredințați lor spre păstorire”.

Alegerea și primirea la întâmplare a celor care se împulzesc către preoție este, după același Sfânt Părinte, cea dintâi și cea mai mare sursă de nenorociri pentru Biserica lui Hristos.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că cei ce au intrat în preoție fără să fie vrednici de ea, nu au nici o scuză, chiar dacă au fost îndemnați sau constrânși de alții să primească hirotonia.

„Aceștia, după părerea mea – spune el – nu trebuie să se uite la cei ce îi chemau sau îi sileau, de ar fi fost mii și mii, ei mai întâi să-și fi cercat sufletele lor, să fi cercetat cu de-amănuntul toate și numai după asta să fi dat ascultare celor ce îi sileau”.

Astfel, trebuie să fim foarte atenți, să ne cercetăm pe noi înșine și să primim preoția ca pe o uriașă nevoie sufletească și să nu facem din preoție o simplă carieră sau un mijloc de existență ca oricare alta, pentru că nu vom fi niște păstori buni și ne vom atrage mulțime de păcate.

Bogdan Dică, anul IV

Pentru preoție există o vocație specială, care aparține voinței dumnezeiești, iar sufletul, care o primește, răspunde acestei inițiative, ajutat de har.

Termenul „vocație” vine de la verbul latinesc „vocco, vocare”, care înseamnă „a chema”. Vocație, înseamnă, deci, „chemare, predispoziție, înclinare spre ceva, manifestată prin interes sau dragoste spre acel ceva”.

Și în preoție, ca în toate domeniile de activitate, vocația este cea dintâi condiție și garanție a succesului în misiunea preoțească. Ea constituie un fel de concurs sau ajutor supranatural, adăugat de Dumnezeu însuși la puterile naturale ale omului și la eforturile lui spre a le face roditoare, a i le întări și a i le spori.

Pentru preoție trebuie să se aleagă suflete așa de tari, pe cât de tari s-au

Despre creșterea copiilor în opera Sfântului Ioan Gură de Aur

Sfântul Ioan Gură de Aur acordă o mare importanță educației și moralei creștine. Cărțile în care apără aceasta sunt: „Despre feciorie”, „Despre creșterea copiilor”, „Contra iudeilor și a păgânilor”, „Despre divinitatea lui Hristos” etc.

Creșterea copiilor este foarte importantă în lumea creștină de astăzi, cu cât ea se află într-o cădere liberă.

Sfântul Ioan Gură de Aur a arătat rolul fundamental pe care îl au părinții în creșterea copiilor: Părinții trebuie să-și dea toată silița în a orându-i viața copiilor și a le forma caracterele, nu să-i îmbrace cu haine luxoase. Trebuie să-i crească în așa fel, încât să devină adevărați „atleți ai lui Hristos”.

Acest Sfânt Părinte ia o poziție fermă împotriva părinților care le permit băieților să poarte cercei și părul lung, lucru ce este împotriva firii și împotriva învățăturilor Sfintei Scripturi: „E o rușine pentru un bărbat dacă lasă să-i crească părul” (I Corinteni XI, 14).

Oare, ce ar spune astăzi Sfântul Ioan Gură de Aur despre societatea noastră, ai căror bărbați au mai mult o înfățișare asemănătoare femeilor, decât cea conformă firii lor?

Sfântul Ioan Gură de Aur aseamănă sufletul copilului cu un oraș ai cărui conducători sunt părinții. După cum conducătorii unui oraș se îngrijesc de întărirea porților orașului, la fel și părinții trebuie să se îngrijească de întărirea porților sufletului copilului.

Copiii trebuie feriți de lucrurile necuviincioase, de auzul cuvintelor de batjocură, pentru a avea o dezvoltare normală.

Trebuie îndrumați spre Sfânta Biserică, astfel încât aceasta să devină pentru ei adevărata casă, unde vor găsi cea mai aleasă învățătură.

Rareș Guță, anul V

Aspecte social-filantropice în rugăciunile Liturghiei Sfântului Vasile cel Mare

Organizator din temelii al activității filantropice în Biserica secolului al IV-lea creștin, marele ierarh al Cezareii Capadociei, Sfântul Vasile cel Mare a rămas în conștiința eclezială de peste veacuri cu numele de „brațul care lucrează”, între „capul care cugetă” – Sfântul Grigorie de Nyssa – și „gura care vorbește” – Sfântul Grigorie Teologul. El este totodată, primul dintre „cei trei dascăli ai lumii și ierarhi”.

Om al faptelor, dar și pedagog desăvârșit, Sfântul Vasile a urmat cu acrivie îndemnul hristic „Să vă iubiți unul pe altul!”, rourând din convingerile sale și în textul operei celei mai importante, folosită în cultul divin neîncetat de-a lungul veacurilor până astăzi – Dumnezeiasca Liturghie. Astfel, imediat după sfințirea darurilor euharistice, preotul se roagă în taină, cu cuvintele marelui Vasile: „Pomenește, Doamne, pe cei ce fac bine în sfințele Tale biserici și își aduc aminte de cei săraci”. Pentru aceștia, Sfântul Vasile cere lui Dumnezeu agonisirea în ceruri a comorii celei nepieritoare „pe care nici molia, nici rugina nu o strică, iar furii nu o sapă și nici nu o fură!” „Răsplătește-le lor – continua sfântul ierarh – cu bogatele și cereștile Tale daruri. Dăruiește-le lor cele cerești în locul celor pământești, cele veșnice în locul celor vremelnice, cele nestricăcioase în locul celor stricăcioase”.

Aceasta este, așadar, răsplata pe care o cere Biserica prin glasul slujitorilor ei, pentru cei ce își aduc aminte neconținut de cei aflați în nevoi și suferințe, păstrând în suflete cuvintele Mântuitorului Hristos: „Fericiți cei milostivi, căci aceia se vor milui!”.

George Vâlcu, anul V

Iubirea lui Dumnezeu față de oameni care este și temeiul suprem al Întrupării (Ioan 3, 16), poartă numele de „filantropie”.

După modelul filantropiei Domnului Hristos, creștinii organizau, după Sfânta Liturghie, așape frățești. Sfinții Părinți de până la sfârșitul secolului IV, se ocupau de filantropie ca mijloc de ștergere a păcatelor. Sfântul Vasile cel Mare este cel mai activ dintre Părinți pe tărâmul filantropiei, și pentru acesta a primit numele de „cel Mare”.

El este cel care a pus bazele unui sistem de îngrijire medico-socială numit „Vasiliada”. Acest sistem se definea prin case de îngrijire pentru săraci, un cămin pentru străini, un spital pentru leproși. În aceste locașuri activau medici, infirmieri, brancardieri, oameni de serviciu, preoți și diaconi. Vasiliada este cel mai complex și mai amplu sistem de filantropie din primul mileniu creștin.

Sfântul Grigorie Teologul spunea că Vasiliada era ca un „nou oraș”, ca o „casă de provizie a evlaviei” sau „o comoară comună a proprietăților, în care surplusul

Vasiliada - opera filantropică a Sfântului Vasile cel Mare

Actualizarea ei

în Episcopia Dunării de Jos

este dăruit din spirit de jertfă”.

Vasiliada devine un adevărat oraș, unde fiecare suferință și avea compartimentul respectiv și o îngrijire deosebită. Acestea erau: Gherontocomii – case pentru îngrijirea bătrânilor, Parthencomii – așezăminte pentru educarea fecioarelor, Xenodohii – case de oaspeți pentru primirea străinilor, Vrefocomii – ateliere de lucru pentru văduve, Bolnițe – spitale pentru tratarea diferitelor boli.

Ansamblul de clădiri era astfel înlocuit: în centru era biserica, în jurul ei - casa episcopului. Sfântul Vasile cel Mare locuia împreună cu bolnavii și nu se ferea să-i sărute și să-i îmbrățișeze ca pe frații săi, dar nu din slavă deșartă, ci din credință profundă, fiind model pentru ceilalți oameni, de apropiere către bolnavi. Apoi erau celelalte clădiri pentru preoți și diaconi care erau așezate, și ele, aproape, pentru a putea acorda asistență duhovnicească. Aici erau rezervate camere chiar și pentru prefectul provinciei. Imediat alături se aflau clădirile pentru pelerini și călători, ospiciile, spitalul, leprozeria, atelierele de artă și meșteșuguri, grajdurile și staulele.

Urmând modelul Sfântului Vasile cel

Mare, Prea Sfințitul dr. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos a binecuvântat înființarea unui orfelinat, care este patronat chiar de Sfântul Vasile cel Mare, fiind mereu sub îndrumarea sa arhierescă. Prea Sfinția Sa a pus început bun pentru întemeierea de grădinițe parohiale (ex. Grădinița din satul Ireasca, com. Gohor, jud. Galați și cea din orașul Brăila), iar la Galați, pentru înființarea unui Centru de zi pentru primirea copiilor străzii sub oblăduirea „Sfântului Stelian”.

Pentru vindecarea neputințelor trupești, în eparhie există Cabinetele medicale: „Sf. Doctori fără de arginți Cosma și Damian” în municipiul Galați, „Sf. Ierarh Nicolae” și „Adormirea Maicii Domnului” la Brăila, „Sf. Împărați” în comuna gălățeană Gohor.

De asemenea, s-au întemeiat, atât la Galați, cât și la Brăila, și chiar în unele parohii rurale, cantine sociale parohiale, unde cei care sunt în lipsuri și în nevoi primesc o masă caldă.

Vasiliada este modelul după care Biserica se orientează și astăzi în slujirea social-filantropică. Ea strălucește în istorie ca un exemplu de iubire creștină față de aproapele și de nevoile sale.

Adrian Burcă, anul IV

Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur după Sfântul Nicolae Cabasila

Sfânta Liturghie, jertfa actualizată a Mântuitorului de pe cruce, momentul tainic al întâlnirii omului cu Dumnezeu, a cunoscut, de-a lungul a două milenii, mai multe forme de săvârșire.

Totuși, cel căruia noi, astăzi, îi suntem slujitori și încercăm - următori - pentru forma comuniunii noastre cu Dumnezeu este Sfântul Ioan Gură de Aur, autorul Liturghiei oficiată în cea mai mare parte a anului bisericesc. Cel care face o analiză amănunțită a acestui act tainic este teologul grec al secolului al XIV-lea - Sfântul Nicolae Cabasila. După acesta, Sfânta Liturghie este „ca o icoană care înfățișează un singur trup al lucrării Mântuitorului în lume, făcând să se perinde pe dinaintea privirilor noastre toate părțile ei, de la început până la sfârșit, după rânduiala și urmarea firească.”

Săvârșirea Sfintei Liturghii, ne spune același sfânt, are ca scop sfințirea credincioșilor; ei trebuie să se înfățișeze la primirea Sfințelilor Taine pregătiți și cu vrednicie. În ceea ce privește

cele ce se săvârșesc la Dumnezeiasca Liturghie, „toate ne duc cu gândul la lucrarea mântuitoare a lui Hristos”, lucrare care, actualizată, îmbunătățește și apropie de Dumnezeu sufletele celor ce o au în fața ochilor.

Slujba Liturghiei sfințește pe credincioși în chip îndoit: pe de o parte curățind sufletele și pregătindu-le să primească cu vrednicie sfințirea cea mare”, pe de altă parte faptul că în ea vedem pe Hristos închipuit.

„Sfințirea cea mare a credincioșilor, după cum afirma Sfântul Nicolae Cabasila, se completează în chip logic și firesc cu Sfințirea Darurilor.

Pentru înțelegerea și explicarea Liturghiei este folosită ideea de sfințire, dar și ideea de jertfă, singura și suprema mulțumire adusă de creștini lui Dumnezeu.

Alexandru Bulgaru, anul V

Zidirea omului. Explicații ale Sfântului Grigorie de Nyssa

lui Dumnezeu în om: „Mulțimea tuturor bunătăților este atât de mare, încât nu știm dacă s-ar putea număra ușor. De aceea, rezumându-le, Scriptura le-a descris în felul următor: „după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pre dânsul”, ceea ce este ca și cum ar fi spus că firea omenească a fost făcută părtaşă la toate bunătățile; căci dacă Dumnezeu este plinătatea tuturor bunătăților, iar omul este după chipul Lui, oare nu în această plinătate va sta asemănarea chipului cu Arhetipul?”

Această afirmație, pe cât este de înfricoșătoare, pe atât este de adevărată. Cine poate explica sau cine poate înțelege că omul a primit această plinătate a „Arhetipului” său încă la nașterea lui? Oare înțelegând aceasta, nu ne-am schimba și viața?

Dar dacă Dumnezeu l-a creat pe om după chipul Său, cum de a creat bărbat și femeie? Căci chipul lui Dumnezeu este numai unul singur. Ne luminează iarăși Sf. Grigorie: „firea omenească stă la mijloc între două extreme, opuse una alteia, între ființele dumnezeiești și netrupești, pe de o parte, și viața dobitoacelor și vietăților, pe de altă parte. Într-adevăr, în alcătuirea omului, ușor le putem surprinde pe amândouă: de la Dumnezeu, el a primit cugetul și puterea de judecată, care este comună pentru bărbat și femeie, iar din lumea necugetătoarelor, omul are alcătuirea trupeză și toate celelalte trupești”.

Așadar, chipul lui Dumnezeu în om se află nu numai în bărbatul și femeia, creați direct de Dumnezeu, ci și în toți oamenii care au existat și vor exista vreodată.

Altă problemă, cea a căsătoriei – dezbătută îndelung și de Sf. Ap. Pavel în Epistola către Efeseni, o adâncește Sfântul Grigorie de Nyssa, astfel: „deși

căutarea celor cerești trebuie să fie întâia grijă a omului, totuși, dacă poate a se folosi de cele ale căsătoriei cu înfrânare și cumpătare, nu trebuie să disprețuiască această cale de a sluji stării aceleia. Este oarecum primul loc de pornire în drumul nostru către Hristos”.

De aceea cutez să mă arunc într-o afirmație pe cât de îndrăzneată, pe atât de interesantă – cred eu lipsit de smerenie.

Omul poate înțelege mântuirea pe care i-a oferit-o Dumnezeu cu ajutorul căsătoriei. Pentru a înțelege aceasta trebuie să ne amintim momentul căderii omului în păcat. Femeia, ispitită de diavol, a păcătuț și l-a îndemnat și pe acesta și a păcătuț și el, căzând astfel de la înălțimea comuniunii directe cu Dumnezeu. Dar Dumnezeu din multa sa iubire de oameni nu l-a lăsat pe om în deznădejde, ci urmează același curs de ridicare a omului la comuniunea cu El, pornind de la femeie, întrupându-Se din Fecioara Maria, sfințind-o pe aceasta și prin fructul femeii se sfințește bărbatul în Sfânta Taină a Preoției (Sfinții Apostoli investiți haric de Însuși Mântuitorul Hristos).

Marius Andron, anul IV

Responsabili de număr:
Adrian Portase, Alexandru Bulgaru,
George Vâlcu

Acest număr este ilustrat cu fresce din altarul capelei Seminarului Teologic, pictate de maestrul Alexandru Conț